

Аналіз тестування фізичної підготовленості дозволив розробити систему управління фізичним станом студентів, конкретизувати і оптимізувати формування здорового способу життя серед студентської молоді.

Висновки. На основі результатів тестування можна порівнювати підготовленість як окремих студентів, так і цілих груп, визначати переваги та недоліки застосованих засобів. Таким чином, в результаті дослідження виявлено що студенти на високий рівень фізичної підготовленості виконали 79 (12.9%), на достатній рівень відповідно 185 (30.1%), середній 180 (29.3%), на низький 170 (27.7%) студентів. Виявлено що 27.7% студентів не були готові к здачі нормативів тестування, та мали низький рівень розвитку окремих рухових якостей, але у деяких студентів розвиток рухової якості (тести на гнучкість та спритність) заслуговує особливої оцінки.

Аналізуючи результати досліджень, зроблено висновки, що успішна здача нормативів тестування вимагає регулярних занять, де студенти повинні у процесі підготовки більше часу відводити для рухової активності. Також для покращення результатів тестування зі студентами необхідно проводити індивідуальні консультації упродовж навчального року. Надавати домашні завдання з фізичного виховання для самостійної роботи студентів, що сприяють зміцненню та збереженню їх здоров'я, такі завдання самостійної роботи дозволять покращити результати наступних оцінювань рівня фізичної підготовленості студентів.

Перспективи подальших досліджень будуть спрямовані на розробку програми занять і обґрунтування умов її реалізації зі студентами КНТЕУ, які сприяють підвищенню рухової активності, фізичної працездатності, сприянню формування здорового способу життя. Подальші дослідження також полягають у вдосконаленні системи підготовки до оцінювань рівня фізичної підготовленості студентів.

Література.

1. Башавець Н.А. Стан захворюваності сучасної студентської молоді та шляхи його поліпшення [Текст] / Н.А. Башавець // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2011. – № 7. – С. 6-10.
2. Dyordytsa L.V. Institutio ludis atque aestimet sanus lifestyle et popularyzatsyya fyzicheskoy kulturoy studencheskoy in adolescentia environment / L.V. Dyordytsa, L.V. Sokolovskaya // Problematibus et perspectivae development of ludo scriptor discipulo: Materials Mezhdunarod. De colloquio scientific Karma, Kazakhstan. 2017 nigricornis – P. 11-14.
3. Лист Міністерство освіти і науки України щодо проведення фізичної підготовленості студентів. Київ. – № 409 від 10.05.2017.
4. Наказ № 1330 від 17.05.2017 року, Тимчасовий порядок проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості студентів КНТЕУ, Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ. – 2017.
5. Онокало А.В. Основні аспекти проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості студентської молоді в Україні / А.В. Онокало, В.Г. Гамов // Наука і вища освіта: тези доповідей XXV Міжнар. наук. конф. студентів і молодих учених, м. Запоріжжя, 7 квітня 2017 р. / Класичний приватний університет. – Запоріжжя : КПУ, 2017. – С. 476.
6. Kyspaev T.A. Physica educationem et technica vigilantia podhotovlennosty obuchayuschyhsya in Uchrezhdenie est Professional / T.A. Kyspaev, B.M. Abylmazhyt, S.T. Shatinov, S.T. Bekzhyhytov // problematibus et perspectivae development of ludo scriptor discipulo: Materials Mezhdunarod. De colloquio scientific Karma, Kazakhstan. 2017 nigricornis – P. 22-26.
7. Самоленко Т.В. Ефективність самостійних занять для покращення результатів оцінювання рівня фізичної підготовленості студентів КНТЕУ. / Т.В. Самоленко, Л.Б. Биковська // Вісник Запорізького національного університету: Збірник наукових статей. Фізичне виховання та спорту. Запоріжжя: Запорізький національний університет, №1 2017. – С. 85-91.
8. Яценко Д.О. Оцінювання рівня фізичної підготовленості студентів КНТЕУ відділення спортивної спеціалізації «Плавання» / Д.О. Яценко, О.П. Костюкович // Наука і вища освіта: тези доповідей XXVI Міжнар. наук. конф. студентів і молодих учених, м. Запоріжжя, 15 листопада 2017 р. / Класичний приватний університет. – Запоріжжя : КПУ, 2017. – С. 348.
9. <http://ua.interfax.com.ua/news/sport/408785.html>.
10. <http://zakon.kadrovik01.com.ua/regulations/8451/480034/>.
11. <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=248719427>.
12. <http://ua.interfax.com.ua/news/sport/408785.html.%208>.

Сенкевич В. А., Авербах О. А.

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ОЦІНЮВАННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

У статті обґрунтовано необхідність контролю фізичної підготовленості студентів як показника ефективності системи фізичного виховання у вищих закладах освіти. Окрему увагу приділено аналізу якості змісту педагогічного тестування для оцінки рухового розвитку сучасних студентів. Досліджено відповідність пропонованої системи оцінювання фізичної підготовленості функціональним можливостям студентської молоді.

Ключові слова: студенти, фізична підготовленість, оцінювання, рухові тести і нормативи.

В. А. Сенкевич, Е. А. Авербах. Анализ эффективности оценивания физической подготовленности студентов высших учебных заведений. В статье обоснована необходимость контроля физической подготовленности студентов как показателя эффективности системы физического воспитания в высших учебных заведениях. Особое внимание уделено анализу качества содержания педагогического тестирования для оценки двигательного развития современных студентов. Исследовано соответствие предлагаемой системы оценки физической подготовленности функциональным возможностям студенческой молодежи.

Ключевые слова: студенты, физическая подготовленность, оценивание, двигательные тесты и

нормативы.

V. A. Senkevich, O. A. Averbakh. Analysis of the effectiveness of assessing the physical preparedness of students in higher education. The article substantiates the necessity of controlling the physical readiness of students as an indicator of the effectiveness of the system of physical education in higher educational institutions. Particular attention is paid to the analysis of the quality of the content of pedagogical testing for assessing the motor development of modern students. The correspondence of the proposed system of assessing physical preparedness to the functional capabilities of student's youth.

The physical condition of modern student's youth is low, which limits the availability of some physical fitness tests and, accordingly, questions the objectivity of the assessment. The rational selection of motor tests for students' physical fitness improves the effectiveness of assessing the motor potential of the country's future labor resources.

Low levels of health and lack of motor activity in modern youth confirm the inaccessibility of the proposed motor tests or their low result, including control exercises for endurance, strength and speed.

The use of limit tests, unreasonably overestimated norms for evaluating some control exercises require revision of the norms for its assessment.

Dependence of individual motor achievements of students on genetically determined parameters of body structure, physiological features and type of nervous system reduces the reliability of evaluation of controlled motor abilities, and therefore there is a need to revise the average standards or to search for equivalent tests.

In the structure of motor tests for assessing physical fitness, parameters that are directly related to the quality of life, in particular morphofunctional capabilities and adaptive potential of students are not sufficiently taken into account.

Key words: students, physical preparedness, assessment, motor tests and standards.

Постановка проблеми, актуальність дослідження. Реалізація оздоровчих завдань фізичного виховання у вищих закладах освіти вимагає насамперед наявності надійної, об'єктивної та інформативної системи контролю показників фізичного стану студентів, зокрема фізичної підготовленості.

Нормативною основою вітчизняної системи фізичного виховання студентів до 2008 року визначалися Державні тести і нормативи оцінки фізичної підготовленості населення України (1996 р.). Незважаючи на можливість комплексного контролю рівня розвитку основних рухових якостей: сили, швидкості, витривалості, спритності та гнучкості, вони неодноразово критикувалися спеціалістами [2].

У 2015 році прийнято постанову Кабінету Міністрів України № 1045 про затвердження «Порядку проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України». Згідно з ним затверджено відповідні рухові тести і нормативи та з 01 січня 2017 року введено щорічне оцінювання фізичної підготовленості учнівської та студентської молоді.

Фізичний стан сучасної студентської молоді низький, що обмежує доступність виконання ними деяких рухових тестів фізичної підготовленості та відповідно ставить під сумнів об'єктивність оцінювання. Таким чином, виникає необхідність аналізу відповідності змісту педагогічного тестування функціональним можливостям студентів та визначення його ефективності для оцінки рухового розвитку.

Тема дослідження є складовою частиною тематичного плану та загальної проблеми наукових досліджень Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова «Теорія і технологія навчання і виховання в системі народної освіти».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасна система фізичного виховання студентів недостатньо реалізовує свої завдання, а тому є малоефективною. Необхідність її реформування, за даними Ж. Г. Дьоміної та О. В. Тимошенка [7], зумовлена безперервним розвитком світових освітніх тенденцій та відповідними змінами у вітчизняній вищій освіті, низькими показниками фізичного стану та мотивації молоді до занять фізичними вправами в умовах вишу. Відповідно до цього пріоритетними напрямками удосконалення фізичного виховання студентської молоді є активізація секційної роботи, використання популярних та ефективних видів фізкультурно-оздоровчої діяльності, впровадження об'єктивної системи оцінювання фізичної підготовленості як основи контролю й управління світним процесом, мотиваційного стимулу для занять фізичними вправами.

Фізична підготовленість людини пов'язана не лише з руховою функцією, але й з функціонуванням цілісного організму [14]. Як зазначає Є. Н. Приступа [4], фізична підготовленість ґрунтується на потенціальних функціональних можливостях організму, а реалізовується у руховій діяльності на основі особливостей тілобудови, морфофункціональних особливостей розвитку організму, типу нервової системи, параметрів індивідуальної фізичної активності тощо.

Щодо визначення та діагностування рівня фізичної підготовленості людини виділяють механістично-біологічну, біхевіорально-культурну, моторну (рухову), фізіологічно-медичну (валеологічну) концепції [13]. З точки зору моторно-рухової концепції, головними факторами у фізичній підготовленості виступають рівні розвитку рухових якостей: сили, витривалості, швидкості, гнучкості, спритності, а загальна фізична підготовленість трактується як певна унормована середньостатистична величина суми результатів окремих рухових тестів [4].

Контроль розвитку рухових здібностей необхідно здійснювати комплексно. Суть комплексної оцінки фізичної підготовленості полягає в тому, що до комплексу повинні входити тести на всі чи основні види (прояви) рухових здібностей [6]. Незважаючи на комплексність оцінки, що покладено в основу розроблених і затверджених на державному рівні тестів і нормативів фізичної підготовленості населення України, про загальний рівень фізичної підготовленості окремої людини важко судити у випадках суттєвої різниці в окремих тестах (наприклад, високий рівень розвитку витривалості - низький рівень розвитку швидкості, низькі показники гнучкості при високих силових показниках тощо). Є. Н. Приступа та Є. Болях [4] не заперечують важливість середньостатистичних нормативів в педагогічних дослідженнях, проте критикують їх з позиції ефективності контролю у фізичному вихованні.

Сучасні уявлення вчених не утотожують поняття фізичної підготовленості до конкретних досягнень людини у руховій діяльності. Відповідно до валеологічної концепції, структура фізичної підготовленості людини як безпосереднього потенціалу повноцінної життєдіяльності та праці детермінована функцією кардіореспіраторної системи, умовним складом тіла (% жирової тканини), м'язовою силою, аеробними можливостями та гнучкістю [13]. Крім того, Е. Буліч та І. Мурахов [8, с. 142] наголошують, що об'єктивна оцінка життєздатності залежить не від відповідності певним нормам, а від морфофункціональних можливостей, адаптаційного потенціалу та якісних внутрішніх взаємозв'язків між функціями організму.

Враховуючи біологічну сутність прояву рухових здібностей, результат виконання більшості контрольних вправ залежить від індивідуальних анатомо-фізіологічних особливостей скелету та м'язів, типу тілобудови, властивостей нервової системи, функціонування сенсорних систем людини, а тому при однакових показниках фізичного здоров'я студентів, результати рухових тестів можуть відрізнятися.

Серед основних принципів вибору рухових тестів є доступність, інформативність, надійність, об'єктивність кількісної оцінки [2]. Таким чином, оцінка фізичної підготовленості студентів повинна містити такі тести і нормативи, що інформативно характеризують моторні та функціональні можливості, є доступними та дають об'єктивну кількісну та якісну інформацію про індивідуальний рівень розвитку рухових здібностей як реальний результат рухової активності тих, хто навчається у вищих закладах освіти.

Отже, **завдання дослідження** – проаналізувати якість рухових тестів і нормативів сучасної системи оцінювання фізичної підготовленості студентів вищих закладів освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Раціональний добір рухових тестів фізичної підготовленості студентів підвищує ефективність оцінювання рухового потенціалу майбутніх трудових ресурсів країни.

Розроблені науковцями Державні тести і нормативи фізичної підготовленості населення України (1996 р.) як програмно-нормативна основа вітчизняної системи фізичного виховання передбачали, що середній рівень виконання пропонуваного вправ (3 бали за 5-бальною шкалою) відповідає безпечному рівню здоров'я. Проте безпечний рівень соматичного здоров'я, що гарантує повну відсутність клінічних ознак хвороби, мають лише люди, що мають високий рівень функціонального стану, що підтверджує малоефективність використання цих нормативів для сучасних студентів. Крім того, як підтверджує В. М. Осіпов [3], серед стандартних контрольних нормативів оцінки фізичної підготовленості населення, зокрема й студентської молоді, використовують граничні (екстремальні) тести, застосування яких вимагає граничних зусиль, роботи «до відмови», а проведення їх з фізично ослабленими особами пов'язане з високим ризиком для здоров'я та навіть життя. Практика показує, що особливо небезпечним є тест на витривалість, оскільки він вимагає граничного функціонування відповідних систем організму.

На жаль, вітчизняна практика педагогічного тестування рухової підготовленості учнівської та студентської молоді майже не враховує передовий зарубіжний досвід [11; 14].

До переліку сучасних тестів для оцінки фізичної підготовленості студентів вищих закладів освіти входять: рівномірний біг на 3000 м (2000 м), підтягування на перекладині (згинання і розгинання рук в упорі лежачи) або стрибок у довжину з місця, біг на 100 м, човниковий біг 4x9м, нахил тулуба вперед з положення сидячи, що відповідно визначають рівень розвитку загальної витривалості (аеробних можливостей), силових якостей, швидкості, спритності та гнучкості.

Практика показує, що біг на дистанцію 2000-3000 м є граничним тестом, складним для сучасних студентів, середні значення за вказані роки знаходяться в межах 2-3 балів. Цей руховий тест, на думку В. М. Осіпова [3], носить елементи суб'єктивізму, оскільки вимагає від людини прояву вольових зусиль, тому його не можна використовувати для непідготовлених студентів. Вправа відповідає навантаженню великої потужності, де також переважають аеробні процеси енергозабезпечення. У нетренованої людини в працюючих м'язах утворюється критична кількість молочної кислоти та інших метаболітів, що проникають у кров, де нейтралізуються з утворенням великої кількості неметаболического вуглекислого газу (CO₂). Для виведення CO₂ необхідна гранична робота серцево-судинної системи, що пов'язано з високими значеннями пульсу ЧСС.

Зменшувати дистанцію бігу для оцінки загальної витривалості нелогічно, бо біг на 800-1500 м відповідає роботі субмаксимальної інтенсивності, під час виконання якої переважають анаеробні (лактатні) процеси енергозабезпечення, виникає значний кисневий борг та знижується РН крові до критичних для організму величин, ЧСС досягає максимальних величин [3; 5; 6]. Крім того, рівень витривалості генетично детермінований на 75-95 % кількістю швидких та повільних м'язових волокон [9; 10]. Зважаючи на те, що аеробні можливості організму характеризують функціональні можливості дихальної та серцево-судинної систем та відіграють важливу роль у процесах життєзабезпечення, відмінити руховий тест не варто, проте вважаємо доцільним введення нормативу «без урахування часу», що передбачає закінчення дистанції без конкретного часового результату та дозволить студентам з низьким рівнем витривалості вкластися в оціночну шкалу. Крім того, не варто застосовувати подібні тести без попередньої підготовки.

Однак рівномірний біг на середній та довгій дистанції доцільно застосовувати для розвитку витривалості на заняттях з фізичного виховання студентів, оскільки вправи циклічного характеру помірної інтенсивності – найкращий засіб розвитку кардіореспіраторної системи, вони чинять глобальний вплив на організм, при цьому не викликають критичних змін внутрішнього середовища організму, оскільки виконуються переважно за рахунок аеробних метаболічних процесів [3].

Рухові тести «підтягування на перекладині» та «згинання та розгинання рук в упорі лежачи» є граничними, оскільки виконуються «до відмови» та характеризують прояв динамічної силових витривалості рук. Т. М. Гнатюком [1] доведено існування оберненого зв'язку між масою тіла та кількістю підтягувань: чим більша довжина тіла, тим менша кількість підтягувань. Практика показує, що значна частина дівчат має низькі показники згинання і розгинання рук в упорі лежачи. Проте оціночні критерії стрибка у довжину з місця, пропонуваного на вибір для оцінки силових здібностей, відповідає можливостям студентів обох статей.

В. М. Сергієнком [6, с. 14] доведено залежність результатів у деяких силових вправах у дівчат різного темпераменту.

Так, результати згинання й розгинання рук в упорі лежачи кращі у студенток-холериків, яким властиві підвищена збудливість, невірноваженість поведінки, енергійність, нетерплячість. Вищі результати стрибків у довжину з місця у дівчат меланхолійного типу темпераменту, для яких характерні висока емоційна чутливість, нерішучість, почуття страху під час виконання ризикованих вправ.

Не дивлячись на науково обґрунтовану необхідність перегляду тестів і нормативів, що визначають прояв силових здібностей, більшість дослідників пропонують саме ці тести для комплексного контролю фізичної підготовленості студентів.

Стосовно човникового бігу 4x9 м, цей руховий тест характеризує рівень прояву спритності, зокрема здатність диференціювання просторово-часових параметрів рухів, проте його результат залежить і від швидкості одиночного руху, частоти рухів та часу рухової реакції. Зважаючи на те, що вивчити прояв усіх різновидів координаційних здібностей в одній вправі неможливо, а човниковий біг 4x9 м не вимагає граничних зусиль, застосування його для оцінки фізичної підготовленості цілком виправдане.

Біг 100 м як тест на визначення швидкості, за даними В.А. Романенка [5, с. 84], характеризує більшою мірою швидкісну витривалість, бо максимальну швидкість бігу нетренована людина може підтримувати лише протягом 20-50 м, що відповідає 5-10 с. У практиці спортивного тренування, найкращим показником швидкісних здібностей є пробігання дистанції до 30 м з ходу. Проте біг 100 м залежить від швидкості пересування тіла у просторі, часу рухової реакції та частоти рухів, а тому його використання для оцінки швидкісних здібностей студентів є цілком виправданим. У той же час практика показує, що нормативи цього рухового тесту завищені, оскільки оцінка 5 і 4 бали нормативів швидкості пробігання 100-метрового відрізка дівчат та юнаків відповідає юнацьким спортивним розрядам.

Тест для оцінки гнучкості «нахил тулуба вперед у положенні сидячи» оцінює рухливість хребта, здатність м'язів спини, сухожиль і кульшових суглобів до розтягування. Цей тест є достатньо інформативним і є доступним для сучасної молоді.

Цікавим є факт, що дослідження В.М. Сергієнка [6, с. 14] показали більш кращі результати у бігу на 100 м, човниковому бігу та нахилу тулуба кращі у студенток, які мають флегматичний тип темпераменту, виявляють себе стійкими і врівноваженими, стримують свої емоції, терплячі, успішно виконують монотонні одноманітні завдання.

Індивідуальні відмінності у розвитку організму детермінують максимальні рухові досягнення, проте фізична активність відіграє вирішальну роль в руховій підготовці студентів вищих закладів освіти.

Висновки. Рівень фізичної підготовленості студентів є характеристикою ефективності системи фізичного виховання в умовах вищого закладу освіти та показником професійного потенціалу майбутнього фахівця, тому важливим є об'єктивне його оцінювання. Аналіз якості рухових тестів і нормативів сучасної системи оцінювання фізичної підготовленості студентів вищих закладів освіти дало підстави для формулювання наступних висновків:

- 1) низькі показники здоров'я та недостатність рухової активності сучасної молоді підтверджують недоступність деяких пропонованих рухових тестів або низький їх результат, зокрема контрольних вправ на витривалість, силу та швидкість;
- 2) використання граничних тестів, необґрунтовано завищені нормативи деяких контрольних вправ вимагають перегляду нормативів їх оцінки;
- 3) залежність індивідуальних рухових досягнень студентів від генетично детермінованих показників будови тіла, фізіологічних особливостей і типу нервової системи знижує об'єктивність оцінювання контрольованих рухових здібностей, а тому існує потреба перегляду середньостатистичних стандартів або пошуку еквівалентних тестів;
- 4) в структурі рухових тестів оцінювання фізичної підготовленості недостатньо враховуються параметри, що безпосередньо пов'язані з якістю життєдіяльності, зокрема морфофункціональні можливості та адаптаційний потенціал студентів.

Таким чином, сучасна система оцінювання фізичної підготовленості студентів вищих закладів освіти дозволяє діагностувати рівень рухових досягнень молоді у конкретному виді рухової активності, а якість пропонованих тестів і нормативів є недостатньою для об'єктивного визначення рухового потенціалу майбутніх фахівців.

Перспективи використання результатів дослідження. Результати дослідження та отримані висновки можуть бути використані у напрямку визначення ефективних критеріїв оцінювання різних показників фізичної підготовленості студентів та їх апробації у процесі фізичного виховання.

Література

1. Гнатюк Т. М. Щодо удосконалення нормативів для оцінки фізичної підготовленості студентів / Т. М. Гнатюк // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – Харків : ХОВНОКУ–ХДАДМ, 2009. – № 9. – С. 29–31.
2. Круцевич Т. Нормативні основи сучасної системи фізичного виховання різних груп населення України / Т. Круцевич, С. Трачук // Спортивний вісник Придніпров'я. - 2017. - № 1. - С. 184-188.
3. Осіпов В. М. Проблеми оцінки рівня фізичної підготовленості студентів у процесі їх фізичного виховання / В. М. Осіпов // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. - 2016. - Вип. 139(1). - С. 141-144.
4. Приступа Є. Сучасні концепції діагностики фізичної підготовленості людини / Євген Приступа, Євгеніуш Болях // Актуальні проблеми теорії і методики фізичного виховання: колект. моногр. — Л., 2005. — С. 250–255.
5. Романенко В.А. Диагностика двигательных способностей: учеб. пособие / В. А. Романенко. – Донецк: Изд-во ДонУ, 2005. – 290с.
6. Сергієнко В.М. Система контролю рухових здібностей студентської молоді: теорія і методологія фізичного виховання: монографія / В.М. Сергієнко. - Суми: СумДУ, 2015. - 392 с.
7. Тимошенко О.В. Стан та основні напрями модернізації системи фізичного виховання школярів на сучасному етапі розвитку суспільства / О. В. Тимошенко, Ж. Г. Дьоміна // Фізичне виховання в школі, 2011. – № 5-6. – С. 2-7.

8. Bulicz E. Zdrowie czlowieka i jego diagnostyka / Efekty zdrowotne aktywnosci ruczowej / E. Bulicz, I. Murawow. – Radom: Politechnika Radomska, 2003. – 533 s.
9. Bouchard C. Testing anaerobic power and capacity / C. Bouchard, A. W. Taylor, J.-A. Simoneau, S. Dulac // *Physiological testing of the high-performance athlete*. – Human kinetics, 1997. – P. 175-221.
10. Diskhuth H.H. Genetic und grenzen der menschlichen Leistungsfahkeit / H.H. Diskhuth // *Leistungssport*. – 2004. – № 1. – P. 5-11.
11. Hoffman J. Norms for fitness, performance and health / J. Hoffman. – Champaign, IL: Human Kinetics, 2006. – 220 p.
12. Malina R.M. Wychowanie fizyczne i jego sfera fizyczna / R.M. Malina // *Swiatowy congres wychowania fizycznego*. – Wroclaw: AWF, 2002. – S. 45-61.
13. Osinski W. Antropomotoryka / W. Osinski. – Poznan: AWF, 2000. – 300 s.
14. Usher K. Australian health professions student use of social media / K. Usher et al. // *Collegian*. – 2014. – vol. 21. - № 2. – P. 95-101.

Сергієнко В.М., Корж С. О.
Сумський державний університет

ПРАВОВІ РЕАЛІЇ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН СФЕРИ ПРОФЕСІЙНОГО СПОРТУ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто особливості засад трудових відносин у професійному спорті України та здійснено порівняння з практичним досвідом зарубіжних країн із метою визначення шляхів удосконалення національного законодавства. Проаналізовано науково-методичну літературу, виявлено, що в сучасних вітчизняних джерелах недостатньо приділено уваги обґрунтуванню трудових відносин у професійному спорті. Визначено комплексний підхід науковців до проблемних питань щодо регулювання трудових відносин спортсменів-професіоналів на підставі норм цивільного та трудового права.

Ключові слова: професійний спорт, трудові відносини, спортивний контракт, цивільне право, трудова угода.

Сергієнко В. Н., Корж С. А. Правовые реалии трудовых отношений сферы профессионального спорта в Украине. В статье рассмотрены особенности основ трудовых отношений в профессиональном спорте Украины и осуществлено сравнение с практическим опытом зарубежных стран с целью определения путей усовершенствования национального законодательства. Проанализирована научно-методическая литература, выявлено, что в современных отечественных источниках недостаточно уделяется внимания обоснованию трудовых отношений в профессиональном спорте. Определен комплексный подход ученых к проблемным вопросам по регулированию трудовых отношений профессиональных спортсменов на основании норм гражданского и трудового права.

Ключевые слова: профессиональный спорт, трудовые отношения, спортивный контракт, гражданское право, трудовое соглашение.

Sergienko V. M., Korzh S. O. The legal realities of labor relations in the sphere of professional sports in Ukraine.

The formation of today's professional sports in Ukraine is due to the processes of commercialization of higher sports achievements, and, thus, the participation of athletes in competitions is considered as obtaining a money reward, which also becomes the main activity, the only source of their income. The legal regulation, which arises between the participants of relevant competitions, requires the concretization and coordination with the current legislative base of the legal status of professional sports and the only "rules of the game" in the market of the relevant professional sports. In addition, the specific problem of the regulation of professional sports relations as a new legal phenomenon is that they are practically not regulated by law, neither civil nor labor law. A professional sport as an activity that equals to a work of a certain type is carried out systematically, has a certain purpose (participation in competitions), is carried out at the expense of the employer and corresponds to "labor regulations" established by this employer (training camp, training process, regimen, prohibition to use alcoholic beverages, doping, etc.), for which the athlete receives a money reward due to the relevant employment agreement. Therefore, a professional sport, as a hired labor, is the subject of labor law, and, thus, the social relations, who arise in the process of using the integral abilities of athletes for participation in competitions, should be the subject of regulatory norms taking into account the international experience in the relevant sphere. The legal realities of labor relations in the sphere of professional sports can be analyzed according to the experience of foreign countries, namely: China, the Republic of Belarus, Spain and Greece.

On the way to European integration, the inevitable need is to develop a legal act or a supplement of the Labor Code, which regulates the legal status of an athlete as an employee (working time, salary, vacation, transfer, etc.). In addition, much attention must be paid to the development of physical training and sports by means of national and regional programs for the inhabitants of every Ukrainian city, as motor activity promotes the appearance of professional athletes.

Key words: professional sport, labor relations, sports employment agreement, civil law, labor agreement.

Постановка проблеми. На сьогодні одним із найбільш багатограних і специфічних громадських явищ є фізична культура і спорт, не піддається також сумніву й те, що вони значно впливають на формування психічних якостей людини, становлення й удосконалення її індивідуальності. Фізична культура і спорт – це основа здорового способу життя, адже крізь призму здоров'я людей, їхню культуру закладаються основи економічного розвитку будь-якої держави. Стрімкий розвиток професійного спорту деякою мірою сприяв обґрунтуванню наявних у правовому регулюванні трудових відносин професійних спортсменів [1; 2; 8]. В Україні сьогодні відбувається становлення професійного спорту, що зумовлено процесами комерціалізації спорту вищих досягнень, де участь спортсменів у змаганнях розглядається як отримання грошової